
Vastgesteld verslag Stuurgroep Holwerd aan Zee d.d. 19 februari 2021 en en 11 maart 2021.

Aanwezig 19-02-2021:

- Klaas Fokkinga, gedeputeerde provincie Fryslân (voorzitter)
- ██████████, Stichting Holwerd aan Zee
- Jelle Boerema, Gemeente Noardeast-Fryslân (wethouder)
- ██████████, Wetterkip Fryslân (DB)
- ██████████, Vogelbescherming Nederland (directeur)
- ██████████ (LTO-noord)
- ██████████, onafhankelijk projectleider Holwerd aan Zee
- ██████████, Provincie Fryslân (projectondersteuner en notulist)

1. Opening en vaststellen van de agenda:

Gedeputeerde Fokkinga heet de aanwezigen van harte welkom en vraagt of er punten zijn die aan de agenda moeten worden toegevoegd. ██████████ wil graag een punt 'zorg' inbrengen. De voorzitter geeft aan dat eerst het verslag behandeld wordt, en dat daarna het punt van ██████████ wordt behandeld.

2. Vaststellen concept verslag d.d. 11 november 2020:

██████████ merkt op dat naar aanleiding van pagina 2, 4^e alinea, waarin ██████████ meldt dat de akte van verkoop is gepasseerd bij de notaris, ██████████ de akte heeft opgevraagd, en daarin niets heeft kunnen vinden of er met de verkoper iets is afgesproken over eventueel voorgezet gebruik van de grond. ██████████ antwoordt hierop dat de verkopende partij in de gelegenheid is gesteld totdat de functiewijziging van de grond vorm gaat krijgen, men de grond kan pachten (via 1-jarige pachtcontracten). Op een vraag van ██████████ daarover, geeft ██████████ aan dat ██████████ dit wil weten, omdat het in een proces als HaZ van belang is dat je ruilgrond of compensatie grond beschikbaar hebt. Als je daar niet vrij over kunt beschikken, kan dat belemmerend werken.

██████████ heeft ook een opmerking n.a.v. het verslag op pagina 2 onder kopje besluit: daar staat achter SOK Holwerd aan Zee fase 2. Bedoelen wij niet fase 3? Gedeputeerde Fokkinga merkt op dat de SOK wordt ondertekend over fase 2. ██████████ vult aan dat fase 2 de fase is wat in de Intentie Overeenkomst staat. De eindproducten van deze fase zijn een voorlopig ontwerp en een SOK. En er komt alleen een SOK, als het plan haalbaar is en er een realistisch en gedragen zicht is op realisatie.

██████████ heeft een vraag naar aanleiding van het besluit onder punt 4a tweede streepje, dat er een advies moet komen over hoe om te gaan met de gronden die voor de SOK door de ██████████ zijn (en eventueel nog worden) aangekocht of dit vanzelf gaat of dat ██████████ hier nog actie op moet ondernemen. ██████████ antwoordt dat de actie in uitvoering is bij de werkgroep financiën.

Besluit:

- Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Agendapunt 7: StaVaZa activiteitenplan Stichting. En toegevoegd door de Stichting: "zorg".

Het activiteitenplan staat geagendeerd als agendapunt 7. ██████████ wil dit punt, aangevuld met "zorg" naar voren halen, omdat ██████████ ziet dat partijen wel een Intentie Overeenkomst (I.O.) hebben ondertekend en vandaar uit aan het project werken, maar er geen gedragen beeld is. Iedere partij werkt naar beste kunnen aan de realisatie, maar ██████████ merkt dat de projectorganisatie verschillend denkt over rollen, posities en verantwoordelijkheden. En in zijn beeld anders dan de bedoeling was.

Dat gaat o.a. over de scope, het gebiedsproces en het toekomstbeeld waar het naartoe gaat. ■■■ stelt dat we het in de I.O. hebben over fase 2, maar wat betekent dat voor het geheel? De Stichting wil meer helderheid en wil begrijpen wat ieders rol, positie en verantwoordelijkheid is in het werken vanuit een bepaalde scope die fase 2 heet. De Stichting werkt hard aan het creëren van draagvlak en lobbyt op financiën en dat laat zich niet altijd vangen binnen een bepaalde scope.

■■■ merkt dat er binnen de projectorganisatie ook hard wordt gewerkt aan de realisatie, maar er is ook een tak die 'ontwikkeling' heet en dat dat ook een onderdeel is van Holwerd aan Zee. De tak 'realisatie' en 'ontwikkeling' komen niet echt bij elkaar in deze organisatie. ■■■ noemt dat een botsing van de 'systeemwereld' en de 'leefwereld'. Het bottom-up en top-down werken, schuurt hier in ■■■ beleving met elkaar en ■■■ merkt op dat dit steeds vaker en steeds intensiever gebeurt. Dat kun je allemaal terugleiden naar scope, rol en helderheid wie doet wat en welke interpretatie hebben wij bij de uitgesproken intenties. Dit is ook te herleiden in de discussie die loopt over het activiteitenplan, waar dit optimaal tot het voetlicht komt.

Om de discussie op het activiteitenplan te beslechten, heeft ■■■ hier actie op uitgezet. De meeste stuurgroepleden zijn door ■■■ al bilateraal bijgepraat over waar de Stichting tegen aan loopt met het activiteitenplan (n.b. de provincie Fryslân heeft gesteld dat de activiteiten die de stichting in 2021 wil uitvoeren uit de toegekende subsidie in 2020 (zijnde 240.000 euro) moeten worden bekostigd en heeft voor 2021 geen aanvullende middelen beschikbaar voor de stichting). Hier moet een oplossing voor komen in zijn optiek. Om te komen tot oplossingen heeft ■■■ al contact gezocht met ■■■ (algemeen directeur) van de provincie Fryslân en ■■■ (algemeen directeur) van de gemeente Noardeast-Fryslân.

Gedeputeerde Fokkinga vat samen dat het allemaal wat schuurt en wrijft en hoopt dat wij geen krassen gaan oplopen. Wij zitten met zijn allen hierin, de alfa en de bèta sectoren. Daar zou je ook een beetje oog voor moeten hebben. Soms kan schuren en wrijven iets laten blinken, maar het kan ook doorslaan de andere kant op. De Stichting heeft het gevoel dat het niet de juiste kant op gaat. Dat is ook de reden dat ■■■ het punt "zorg" inbrengt.

De heer Boerema geeft aan dat de gemeente zowel bestuurlijk als ambtelijk van het project Holwerd aan Zee een succes wil maken. Maar de gemeente Noardeast-Fryslân heeft niet alleen HaZ in de portefeuille, maar heeft ook een belang voor de rest van gemeente, met 45.000 inwoners. Daarom moeten we zoals met elkaar afgesproken, inderdaad focus aanbrengen op HaZ fase 2. En dat vraagt al een behoorlijke ambtelijke inzet. *De heer Boerema* pleit ervoor dat de focus gericht moet blijven op HaZ fase 2 en op de I.O. en we moeten oppassen dat wij er niet te veel bijhalen. Als voorbeeld het mooie initiatief Man of Biosfeer (MAB); dit doet veel stof opwaaien. Er is een brief ontvangen van LTO met een zienswijze op MAB. Dit kost de gemeente ook weer veel ambtelijke inzet. De werkzaamheden voor MAB leiden af van waar de gemeente zich mee moet bezighouden, namelijk HaZ. *De heer Boerema* herinnert de Stuurgroep ook nog aan de randvoorwaarden die de gemeente heeft gesteld aan het project en merkt op dat we Ruimtelijke Ordening (RO) bij de Provincie moeten laten. *De heer Boerema* legt uit dat de gemeente zich ook maximaal heeft uitgerekt qua financiën. Denk hierbij ook aan het EBO-verhaal. In de randvoorwaarden heeft de gemeente dit duidelijk neergezet. Gemeente wil op naar een goed eindresultaat. Al die bijzaken legt een enorme druk op de ambtelijke organisatie van de gemeente.

Gedeputeerde Fokkinga bedankt de heer Boerema voor zijn inbreng en is ook van mening dat wij ons moeten focussen op Holwerd aan Zee fase 2.

■■■ sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Boerema. Daarom heeft LTO een zienswijze over MAB naar de gemeente gestuurd. LTO ziet voor het project HaZ geen verband met alle zaken die erbij worden gehaald. Op dit moment is dit een stap naar voren, maar het is een te grote stap naar voren. ■■■ ondersteunt de opmerkingen van de heer Boerema om de focus te houden op fase 2.

■■■ merkt op dat als je terugkijkt in de tijd de Stichting in een periode van 10 jaar een stip op de horizon heeft gezet. Die ontwikkelperiode van de Stichting is buitengewoon succesvol geweest. Nu hebben wij een andere fase: een periode van projectmatig werken om elkaar nu te helpen in fase 2. En dat binnen de tijd en budget.

De Gebiedsontwikkeling geldt voor de hele Friese kust. Hier is bij de droomaanvraag recht aan gedaan. [REDACTED] is van mening dat het in het voordeel is van alle deelnemers om hier met een bredere blik naar te kijken en dat wij moeten kijken naar een procesregie fase 2 en hier focus in aanbrengen. Beide culturen moeten wij recht aan doen en elkaar niet gevangenhouden in beelden die niet kloppen.

[REDACTED] herkent deels wat [REDACTED] stelt, maar deels ook niet. Vanuit het Kernteam en vanuit de Provincie is het zijn rol te koersen op de producten die zijn afgesproken in de I.O. en zijn uitgewerkt in het PvA, zoals dat ook door de stuurgroep is vastgesteld. Het activiteitenplan van de stichting bevat volgens het kernteam ook veel activiteiten die geen enkele relatie hebben met het beoogde resultaat uit de I.O. en het PvA, zoals bijv. MAB. Het Kernteam is daarom sterk gericht op fase 2 en heeft dus geen eensluidend oordeel over het activiteitenplan van de stichting.

[REDACTED] reageert daarop door te zeggen dat [REDACTED] het zoekt in een samenwerking over houdingen en gedrag en hoe je dit oppakt. Waar de Stichting tegen aan loopt, is dat het niet alleen gaat om de projectorganisatie maar het gaat ook om de randen van fase 2. Het gaat ook nadrukkelijk om de manier van werken. HaZ heeft veel stakeholders met elk hun eigen belangen. Je loopt risico's als je het proces te veel richt op de producten. Natuurlijk moet er een sluis en een meer komen, maar men moet ook draagvlak houden in de regio. Het is niet alleen infra werk, want dan verliezen we het draagvlak. Men moet niet alles focussen op afkadering van fase 2, maar ook oog houden voor de ontwikkeling en rol van de Stichting. [REDACTED] vraagt zich af wanneer het dan straks voor iedereen een ja is. Het Kernteam draait om producten, maar HaZ heeft ook andere bouwstenen.

Gedeputeerde Fokkinga merkt op dat het niet allemaal zwart-wit is. Het jaar 2021 is een belangrijk jaar en in dit jaar moet het allemaal gebeuren. Er is dus behoefte aan focus, maar wat [REDACTED] aandraagt is ook van belang. De ontwikkelzaken van de Stichting spelen in het Kernteam en ook in de Stuurgroep. Samen moeten we denken aan een oplossing. *Gedeputeerde Fokkinga* vraagt [REDACTED] of [REDACTED] een idee heeft hoe dit op te lossen. [REDACTED] is van mening dat er moet worden bijgepraat aan de voorkant. Misschien kan [REDACTED], ons hierin meenemen. Het proces HaZ is a-typisch. Eerst ging de Stichting over alles en wij zijn er later bij gekomen. Wat verwachten wij van elkaar en hoe werken we samen? [REDACTED] heeft het gevoel dat het wel duidelijk is in welke fase wij zitten. De stuurgroep en het Kernteam werken aan fase 2. Door de ambities van de Stichting kijkt de Stichting verder in de tijd. [REDACTED] geeft aan dat dit naar zijn oordeel een belangrijk deel van de knoop is. Het project HaZ is een bijzonder project met nog veel onzekerheden. Terwijl er onzekerheden zijn, is er al veel gebeurd. Denk aan de grondaankopen. Denk ook aan de bijdrage voor de financiering van de verschillende organisaties. LTO geeft de Stichting het advies om het wat rustiger aan te doen. De uitkomsten van de lopende onderzoeken kunnen ook bijdragen aan het wegnemen van onzekerheden.

[REDACTED] is van mening dat HaZ veel meer is dan een infrastructureel project en de I.O. ook niet alleen infrastructuur is. Wetterskip Fryslân functioneert qua functionaliteit op het beheer van watersystemen. Wetterskip Fryslân heeft in het begin gearzeld om zich aan te sluiten bij het project. Maar uiteindelijk wel besloten om mee te gaan met de I.O. om fase 2 te onderzoeken. In alles wat er omheen gaat, moet het Wetterskip terughoudend zijn.

De heer Boerema merkt op dat de samenwerking gaat om houding en gedrag. *De heer Boerema* zou ook graag willen dat de mensen in de schoenen gaan staan van de gemeente. De gemeente heeft een beperkte inzet en hebben meer opgaven dan alleen HaZ. *Gedeputeerde Fokkinga* is van mening dat wij elkaar wel vast moeten houden. Dit punt wil hij graag afronden i.v.m. de agenda, tenzij wij een half uur langer kunnen door vergaderen.

[REDACTED] merkt op dat [REDACTED] als onafhankelijk projectleider zich persoonlijk aangesproken voelt. De I.O. en daarmee zijn opdracht is volstrekt helder. Er moeten volgens de I.O. twee producten worden opgeleverd. En die producten worden opgesteld in zeer nauwe samenspraak met de Stichting én de andere ondertekenaars van de I.O. De Stichting is overal bij, zit in alle werkgroepen, in het kernteam en in de stuurgroep. [REDACTED] herkent daarbij niet dat de omgeving vergeten wordt, door de vele inspraaksessies, nieuwsbrieven e.d. En bovendien, het is primair de Stichting die verantwoordelijk was én is voor het draagvlak, ook al wordt er vanuit de projectorganisatie ook veel aan gedaan.

Volgens hem gaat de zorg en kritiek vanuit de Stichting niet over de projectorganisatie en de werkstructuur, maar vooral over de afbakening en afspraken zoals die zijn gemaakt in de I.O.

Gedeputeerde Fokkinga ziet dat het project duidelijk is gefocust op de korte termijn en merkt op dat wij ook oog voor moeten hebben voor de lange en midden lange termijn. Vanuit de provincie wordt er gewerkt vanuit managementniveau, maar wij moeten wel de verbinding houden met de Stichting. [REDACTED] merkt op dat [REDACTED] het gevoel heeft dat het tempo eruit gaat. [REDACTED] zegt dat iets wat vastzit losgetrokken moet worden. Maar, het WSF zit hier voor fase 2. Al die vergezichten zitten niet in de I.O. Anders betekent dit een nieuwe afweging voor deelname aan het project. [REDACTED] sluit zich aan bij [REDACTED] [REDACTED] vindt het juist om dit in bredere perspectieven uit te zoeken. Als dingen hier niet op tafel thuishoren dan moet het hier ook niet worden geagendeerd.

Gedeputeerde Fokkinga concludeert dat er wel werk aan de winkel is. De beleving is voor iedereen anders. Wij moeten ons wel realiseren dat dit een burgerinitiatief is. *Gedeputeerde Fokkinga* koppelt dit terug naar het management van de Provincie.

[REDACTED] deelt mee dat het initiatief van de Stichting, zoals besproken met [REDACTED], in gang wordt gezet. De Stichting moet wel bij het project betrokken blijven. [REDACTED] is van mening dat de Stuurgroep vanuit hun rol in de volle breedte het met elkaar eens moeten worden. *Gedeputeerde Fokkinga* deelt mee dat dit zeker in de Stuurgroep terugkomt. Het is een combi vanuit de Provincie en het moet niet te lang duren. Er moet een snelle actie op worden gezet.

4. Ter Besluitvorming:

3a. Afvaardiging vanuit HaZ naar Rijk-Regio overleg (Regiodeal):

Gedeputeerde Fokkinga vraagt of iemand hier nog wat aan toe te voegen heeft.

Besluit:

- *De stuurgroep gaat akkoord met het voorstel om gedeputeerde K. Fokkinga en [REDACTED], namens de stuurgroep HaZ- af te vaardigen om deel te nemen aan het Rijk-Regio overleg 2021.*
- *Er moet onderling nog wel overlegd worden wie wat gaat inbrengen.*

5. Agendapunt 6. Communicatie: **6b Bijeenkomst Raden, Staten en AB:**

De setting is in een studio sport achtige opzet. Er komt een onafhankelijk interviewer, een presentatie en daarna een vragenronde met de leden van de stuurgroep.

Besluit:

- *De Stuurgroep gaat akkoord met het voorstel dat [REDACTED] de inleiding verzorgt en dat de projectleider een presentatie geeft over de stand van zaken. Het Kernteam is op de achtergrond aanwezig ter ondersteuning voor de beantwoording van de (kritische) vragen, als dat is toegestaan i.v.m. de corona-beperkingen.*

Gedeputeerde Fokkinga vraagt of er nog iets is wat wij later moeten behandelen.

[REDACTED] wil punt 6a, de communicatiekalender nog wel even doornemen.

6. Agendapunt 6. Communicatie: **6a Communicatiekalender:**

De communicatiekalender is voor kennisgeving aangenomen.

7. Agendapunt 4. Ter bespreking: **4a. Memo EBO**

[REDACTED] is van mening dat de werkgroep EBO de batenkant scherper in beeld moet krijgen. [REDACTED] vindt de memo EBO een mooie notitie. [REDACTED] merkt op dat de baten vooral algemeen maatschappelijk zijn, en niet direct project gerelateerd. Na een korte discussie is de conclusie dat t.z.t., voor definitieve besluitvorming, een opfrissing van de MKBA wenselijk is.

8. Agendapunt 5. Ter informatie: **5a Memo Kabels & Leidingen:**

[REDACTED] wil graag weten hoe de notitie K&L in de productplanning zit. Als dit kostenverhogend uitpakt, kan dit vertragend werken op de planning.

9. Agendapunt 7. StaVaZa activiteitenplan:

merkt op dat het activiteitenplan nu vleugellam is. In een nog in te plannen vervolg overleg van de Stuurgroep wordt dit verder besproken.

10. Agendapunt 6 Communicatie: 6d logo:

heeft 2 vragen n.a.v. het nieuwe logo. Na een korte discussie wordt het volgende besloten:

1. Ook het logo van LTO wordt meegenomen op het nieuwe logo (maar wil dit nog wel voorleggen aan het bestuur van LTO).
2. Er moet een spatie komen in het woord: samenwerken wordt samen werken.

Omdat de tijd om is, vanwege de lange tijd dat over het ingebrachte punt 'zorg' is besproken, besluit Gedeputeerde Fokkinga om zo snel mogelijk een extra Stuurgroep overleg in te laten plannen om de punten die nu niet zijn behandeld te bespreken of te vervolgen.

Vervolg Stuurgroep Holwerd aan Zee (11 maart 2021)

Aanwezig:

- Klaas Fokkinga, gedeputeerde provincie Fryslân (voorzitter)
- Stichting Holwerd aan Zee (voorzitter)
- Jelle Boerema, Gemeente Noardeast-Fryslân (wethouder)
- Wetterkip Fryslân (DB)
- Vogelbescherming Nederland (directeur)
- (LTO, namens de landbouw)
- onafhankelijk projectleider Holwerd aan Zee
- Provincie Fryslân (projectondersteuner en notulist)

Gedeputeerde Fokkinga heet de aanwezigen tige wolkom met name van de Stichting. De vervanging van door is geen éénmalige vervanging, maar een structurele vervanging. deelt mee dat veel vertegenwoordigd is in andere werkgroepen en alle facetten vertegenwoordigd, anders wordt het wel allemaal wel veel.

vraagt of de wisseling ook te maken heeft met de discussie in ons vorig overleg van de stuurgroep.

Gedeputeerde Fokkinga antwoordt dat veel ballen in de lucht moet houden en dat er daarom van positie is gewisseld.

Gedeputeerde Fokkinga gaat verder met het overleg van de vorige keer, die is de vorige keer geschorst (19 februari 2021). De vorige keer is lang gesproken over het punt 'zorg' vanuit de Stichting. De actie die hierop is uitgezet wordt te zijner tijd weer besproken in de stuurgroep.

Gedeputeerde Fokkinga vat in het kort samen waar de Stuurgroep de vorige keer bij het bespreken van de agendapunten is gebleven: Agendapunt 3a over de afvaardiging naar de Regiodeal is de vorige keer aan de orde geweest en er is toen besloten dat gedeputeerde Fokkinga en -namens de stuurgroep HaZ deel gaan nemen aan het Rijk Regiodeal overleg. Omdat er nu een wisseling van functie in de stuurgroep heeft plaats gevonden, vraagt gedeputeerde Fokkinga zich af of de afvaardiging van aan het Rijk Regiodeal overleg blijft staan.

bevestigt dat de deelname van aan het Rijk Regiodeal overleg blijft staan.

11. Agendapunt 4. Ter bespreking: 4a. Memo EBO

Voor de toelichting op de memo geeft gedeputeerde Fokkinga eerst het woord. licht toe dat de werkgroep EBO voor de belangrijkste objecten een beschrijving heeft gemaakt en dat er naar die logica alle objecten op een rijtje zijn gezet. Het overzicht is een tussenstap en er is nog geen overzicht op de kosten. vraagt aan de stuurgroep leden of de partijen zich hierin kunnen herkennen in deze overwegingen.

De heer Boerema vindt de EBO wel één van de zwaarwegende punten naar de ondertekening van de SOK toe en bevestigt dat het inderdaad een schot voor de boeg is. De memo is een eerste inventarisatie. Ook de gemeente ziet het als een tussenstand. In de brief van de gemeente over de randvoorwaarden en hoe de gemeente denkt over EBO-zaken zijn bekend. Wat je nodig hebt, is van invloed op PvE. De heer Boerema vindt het een mooie eerste aanzet, maar wij kunnen er nog geen conclusies aan verbinden.

█ geeft zijn complimenten voor de notitie en herkent dat het een tussenstand is en is het met de heer Boerema eens dat als je EBO niet goed regelt je naderhand veel discussie krijgt. █ mist in de notitie hoe wij met de broedeilanden en de kaden omgaan. █ maakt zich zorgen voor de natuur voor het creëren van het getijdemeer en zou het jammer vinden dat wij daar te laat achter komen. █ vindt dat het onderdeel natuur een beetje ontbreekt in de memo.

In principe is █ geen terrein eigenaar, met uitzondering van de aangekochte gronden. De aankoop van de gronden was voor de voortgang van het project. De koop deed zich voor en dan moet je ook handelen. Voor wat betreft beheer en onderhoud voor de natuur stelt █ voor dat dit in de toekomst door een deskundige beheerder wordt gedaan. Het zou It Fryske Gea (IFG) of Staatsbosbeheer (SBB) kunnen zijn. IFG en SBB komen niet op de EBO lijst voor, maar daar is het ook nog te vroeg voor. Hier moet goed over nagedacht worden. Zoals █ in het overleg van 19 februari al meedeelde ziet █ graag dat de kosten en opbrengsten kant goed in beeld worden gebracht.

█ deelt mee dat ook WSF de memo EBO als een belangrijk document ziet om beheer en onderhoud uiteindelijk goed met elkaar te regelen. WSF heeft al heel lang een duidelijk standpunt ingenomen dat WSF mee werkt en meedenkt aan het project, maar dat het per saldo WSF niks mag kosten. Dat betekent dat WSF vanuit die houding kijkt naar de invulling van de EBO. Als een partij wat wil, of dat nou een gemeente of particulier is dan kijkt WSF wat hun rol daarin is en hoe gaan WSF die rol, eventueel dan hun taak wordt hoe wij dit aan de voorkant dan regelen met financiële vergoedingen en dergelijke. Het bestuur heeft zich destijds afgevraagd waarom participeren wij eigenlijk? Ook vindt het WSF dat je als Friese overheid achter het initiatief moet gaan staan. WSF gaat scherp kijken naar de verantwoordelijkheden en bijbehorende kosten. In de volgende fase wordt dat duidelijk. De ambtenaren van WSF die daarin participeren hebben wel de opdracht er op deze manier naar te kijken.

Gedeputeerde Fokkinga vraagt of er nog aanvullingen zijn van █ en/of █ op dit punt. █ merkt op dat de EBO nog lang gaat doorwerken en dat er hier wel ferme uitspraken worden gedaan.

Gedeputeerde Fokkinga vat samen dat de memo EBO gaat om aandachtspunten met alternatieven erbij. Wij spreken dan nog vaak over de kosten, maar er zit ook een baten kant bij. De status van deze notitie een tussenstuk is, zitten wij op het goede spoor of missen wij nog iets. Zo moeten wij naar dit stuk kijken en vraagt █ of er al zicht op is wanneer de kosten in beeld komen en wanneer de definitieve lezing komt. █ licht toe dat een verdieping slag pas gemaakt kan worden als wij een concreet ontwerp hebben en een actuele kostenraming, met ook inzicht in de life cycle costs. Dit kan pas na de zomer, want dan is ook het slib- en sedimentatieonderzoek afgerond.

█ is van mening dat wij ook naar de opbrengsten kant moeten kijken en noemt als voorbeeld de kansen voor het slib en hoe dit her te gebruiken. De kans is groot dat er heel veel slib bij Holwerd aan Zee aanwezig is. Daar zitten ook kansen en het slib is her te gebruiken. Daar moet goed naar gekeken worden en kijken naar de ervaringen bij Delfzijl en de toepasbaarheid in de lage venen etc. Dit moet goed worden meegenomen in het concept.

█ vindt het goed dat █ aan het slib refereert. Stilzwijgend gaan wij ervan uit dat in de begroting van het totale project de opbrengst voor het slib voor een deel is meegenomen en eigenlijk gaan wij er stilzwijgend vanuit dat de opbrengst van het slib een win-win situatie kan zijn bij de dijkversterking KLM of dat het op een andere manier een opbrengend vermogen heeft. Als wij het toch over 30 jaar hebben, dan kijk ik naar hoe wij als VBN begonnen te schikken met de Stichting Holwerd aan Zee, inmiddels wel 6 jaar geleden, troffen wij een regio Holwerd aan Zee aan, dat vergrijsd en verpauperd was en een hoop gedoe en heel veel kosten voor de overheden om het allemaal een beetje leefbaar te houden.

Dit hoeven wij allemaal niet meer te doen en te betalen dan blijft er ook bij de overheden een vraag liggen, wat zien jullie dan als opbrengend vermogen? Het project bespaard de omringende overheden veel geld. Wat doet het met de financiën van de overheid over de periode van 30 jaar. Dit is wel even iets om naar te kijken. Dit geldt voor de harde kant, de infra kant, en de zachte kant, de samenleving die hier beter van wordt.

█ vult aan dat de opbrengsten, het hele slib verhaal, een onderdeel is van het slib- en sedimentatieonderzoek. Wat kunnen wij hiermee en hetzelfde geldt voor de klei en de grond die vrijkomt. De eventuele opbrengst hiervan zit niet in de raming. Juist dit laatste is wel lastig. In 2018 is er een MKBA uitgevoerd en in deze MKBA komen de baten op hele verschillende plekken terecht. Het is daarom wel lastig om dit als een plus mee te nemen aan de inkomsten kant.

█ wil ervoor pleiten om de MKBA aan het eind van dit jaar op te frissen en de aannames die er destijds zijn gedaan of die nog valide zijn. █ wil het beeld dat er in het begin van het project was, veel leegstand en verpaupering, delen en dat dat beeld nu is bijgesteld, er is bijna geen huis meer te koop, dat heeft natuurlijk ook met de markt in heel Nederland te maken, maar ook dat de regio in beweging is en het leidt bijvoorbeeld nu tot hogere WOZ-opbrengst.

Gedeputeerde Fokkinga deelt de suggestie om de MKBA op te frissen en dat deze vernieuwde MKBA dan ook te gebruiken is als een soort onderlegger. Dit is ook van politiek belang. Niet de gehele MKBA hoeft opgefrist te worden, maar zie het meer als een screening.

12. Agendapunt 5. Ter informatie: 5a Memo Kabels & Leidingen:

█ geeft aan dat de memo K&L ook een tussendocument is: een overzicht van de netbeheerders waar wij mee te maken krijgen. Het bedrag dat in de raming hiervoor is opgenomen, zoals wij er nu in staan, is toereikend. Als K&L er langer dan 10 jaar liggen, dan zijn de kosten van verlegging in principe voor de netbeheerder.

█ vraagt of het ook mogelijk is de verleggingen te koppelen. Misschien is het te vroeg om het hierover te hebben, maar het zijn wel kansen. Dan hoeven er voor een langere periode niet steeds weer in hetzelfde gebied werkzaamheden uitgevoerd te worden.

█ antwoordt dat het op dit moment nog niet aan de orde is en dat de koppelkansen pas na de SOK aan de orde komen. De voorbereidingen van sommige verleggingen hebben een lange voorbereiding nodig. Dan wordt ook het kritieke pad uitgezet en dit proberen wij zoveel mogelijk gecombineerd te doen. In dit stadium is dit nog niet aan de orde. Wel een terecht punt.

13. Agendapunt 5, Ter informatie: 5b Stappenplan werkgroep R&T:

█ licht toe dat de werkgroep R&T wat achterliep bij de andere werkgroepen, maar heeft nu een inhaalslag gemaakt. Er zijn een aantal expertmeetings geweest. Drie elementen moesten beantwoord worden: wat voor vaarklasse, hoe moet de sluis er uit zien, welk type boten moeten wij toestaan en wat is gewenst. Dat was bouwsteen 1. De andere bouwsteen was de vraag wat is nu het toeristisch profiel van Holwerd en omgeving.

Een aantal van die scenario's worden uitgewerkt. De werkgroep is nu bij stap 3 van het stappenplan:

1. Uitwerken ambitie vaarrecreatie Holwerd aan Zee;
2. Uitwerken positionering Holwerd aan Zee;
3. Verdiepen scenario's toeristische potentie van Elzinga en Ecorys;
4. Invullen van programma van eisen.

De heer Boerema merkt op dat de positieve dingen ook benoemd moeten worden. De ambtelijke organisatie is wel heel erg positief over de werkgroep R&T. De manier van werken kan zelfs als voorbeeld genoemd worden in de constructieve opgave bij de gemeente. De investeringen die wij gaan doen, zit daar een verdienmodel in. Alles wordt in de onderzoeken meegenomen. Heel positief allemaal.

14. Agendapunt 5, Ter informatie: 5c StaVaZa slib en sedimentonderzoek:

■■■■■ deelt mee dat begin 2021 is gestart met de aanbesteding van de onderzoeken en de uitvraag via de Waddenacademie is gelopen. In februari 2021 zijn de modelwerkzaamheden gegund aan Deltares, de “huisadviseur” van RWS, en daarna de ingenieursdiensten aan Arcadis. Rijkswaterstaat participeert in de werkgroep en heeft expliciet uitgesproken dat ze vertrouwen hebben in dit team. De datum van oplevering van de resultaten is 31 augustus 2021. Dit is krap gezien alle berekeningen, maar de partijen hebben toegezegd dat het een haalbaar traject is.

Gedeputeerde Fokkinga vindt het mooi om te horen dat RWS zo positief in het geheel staan. ■■■■■ is het eens met de heer Fokkinga: wij moeten ook complimenten geven en ■■■ is blij dat het zo goed gelopen is. Het had ook heel erg fout kunnen gaan en ■■■ is blij met de deelnemende partijen die wij nu aan boord hebben, want het zijn wel partijen waar RWS veel vertrouwen in heeft. Dat is objectief en dat zij ons als stuurgroep adviseren in de juiste kostenraming gaan geven. ■■■■■ kan zich geen betere aanpak voorstellen en is er hier heel content mee.

Gedeputeerde Fokkinga is van mening dat er wel scherp aan de wind gezeild moet worden om het tijdspad te halen. De partijen hebben er alle vertrouwen in en wij dan ook dat wij dit gaan halen.

15. Agendapunt 6. Communicatie (bijeenkomst raden, Staten en AB):

Gedeputeerde Fokkinga deelt mee dat er de vorige keer al over is gesproken en dat er al een actie is opgezet voor volgende week. ■■■■■ merkt dat de bezoekers zoveel mogelijk de gelegenheid moeten krijgen om hun vragen te stellen. De valkuil is dat wij veel gaan zenden en uitleggen, maar geef de mensen een podium om de vragen te stellen die op hun hart liggen. Misschien is niet iedereen het hier mee eens, maar het lijkt ■■■■■ het belangrijkste.

■■■■■ stelt een andere tafelschikking voor dan oorspronkelijk is bedoeld en vindt dat de gemeente en de Provincie en de Stichting voor aan komen te zitten en ■■■■■ en ■■■■■ op de achtergrond komen te zitten, maar wel aanspreekbaar zijn.

■■■■■ vraagt aandacht voor de PAGW-opgave die hier een relatie mee heeft en denkt dat te verwachten valt dat daar vragen over worden gesteld. Voor de beantwoording van de vragen over PAGW zit RWS niet aan tafel. De beantwoording van de PAGW-vragen gaat dan richting de gedeputeerde om daar antwoord op te geven. De beantwoording van de PAGW-vragen ziet ■■■■■ niet als iets wat voor hem is. PAGW is een koppelkans die WSF ook bij de dijkversterking proberen in te bedden. Het is niet de opgave van het Wetterskip. Gedeputeerde Fokkinga moet hierop wel voorbereid zijn.

16. Agendapunt 6, Communicatie: 6a Communicatiekalender:

Er zijn geen op- en/of aanmerkingen over de communicatiekalender.

De communicatiekalender HaZ wordt voor kennisgeving aangenomen.

17. Agendapunt 6, Communicatie: 6c StaVaZa 2^e Nieuwsbrief:

Geen bijzonderheden

18. Agendapunt 7. StaVaZa activiteitenplan:

■■■■■ licht toe dat het activiteitenplan een jaar vooruit is opgesteld. Het is niet simpel om dit te doen en de invulling van het plan kost veel tijd. Vorig jaar is de subsidie ook ingewilligd en er is niks veranderd en ■■■ vraagt zich of wij hier nog heel lang over moeten discussiëren en of het niet gewoon zo kan.

■■■■■ is van mening dat het hele verhaal veel te veel tijd kost en nu gaan wij er ook nog op een andere manier naar kijken. Het is vanuit de Stichting hoe houden zij een beetje vast aan dit hele gebeuren. Dat het project nu meer gericht is op de SOK dat doet de organisatie heel erg goed, maar er mist één stukje. Het hele creatieve deel eromheen wordt zo aan de kant geschoven en juist daar zit de Stichting heel goed op en daar is ook het probleem ontstaan.

Gedeputeerde Fokkinga vindt dat [redacted] duidelijk is en dat [redacted] in het vorig stuurgroep overleg dit al een keer heeft ingebracht en dit hoeven wij nu niet te herhalen. Er is actie op gezet. Wij zijn het in ieder geval met elkaar eens dat wij Holwerd aan Zee moeten proberen te realiseren. De overall doelstelling blijft staan en wachten af hoe het gesprek met de verschillende deelnemers gaat lopen dan zien wij het op de één of andere manier wel weer terug.

[redacted] geeft voor de duidelijkheid aan dat de Stichting hier geen tijd meer in gaat steken. Hoe nu verder met de samenwerking wordt nu opgepakt met een extern persoon erbij. Niemand bij de provincie, gemeente of waterschap doet wat voor niks dus wij ook niet.

[redacted] komt terug op de uitspraak van [redacted] dat het niet te veel tijd moet kosten tegelijkertijd hebben wij in het vorig stuurgroep overleg hier een heel serieus gesprek over gehad wat [redacted] heel waardevol vond. Maar realiseerde zich toen [redacted] dat zo nadrukkelijk zei, dat [redacted] in zijn rol als stuurgroep lid zich afvraagt wat staat daar nou in dat activiteitenplan. [redacted] vraagt om een update van het activiteitenplan. Ook met de bedoeling dat de Stuurgroep niet over een halfjaar verrast worden met iets en denken dat had de Stichting ons wel een eerder kunnen vertellen. Dan krijg je een negatieve sfeer en dat moet je niet doen. Veel weten doet veel begrijpen. Het helpt gewoon dat je alles van elkaar begrijpt en weet wat er gaande is dat voorkomt ongelukken.

[redacted] gaat het document delen en is van mening dat het kwartje bij beide partijen even moet vallen en dat gaan we in het vervolgesprek volgende week oplossen. Gedeputeerde Fokkinga deelt mee dat het helder is en dat het proces een vervolg krijgt met de provincie, gemeente en een deskundige en dan komt het item activiteitenplan weer terug op de agenda van de stuurgroep.

19. Agendapunt 8: Productplanning:

[redacted] geeft aan dat het een overzicht is van producten die het komende jaar opgeleverd moet worden. Naar aanleiding van de toelichting vraagt [redacted] op welk moment er een besluitvorming plaats vindt over de inbreng van de ruilgronden vanuit de provincie. [redacted] heeft begrepen dat de provincie de beschikking heeft over een x aantal hectare grond. [redacted] licht toe dat de verkenning met grondeigenaren en grondgebruikers nog steeds stilstaat; van de 40 direct betrokken eigenaren is met ongeveer 15 nu gesproken. Op de vraag van [redacted] wordt gezegd dat we – in lijn met het besluit van de stuurgroep – in principe niet aankopen in de periode tot aan de SOK. Als er zich een bijzondere kans voordoet, zal dat worden voorgelegd aan de stuurgroep (waarbij dan rekening wordt gehouden met de gronden die de Provincie in eigendom heeft). Gedeputeerde Fokkinga concludeert dat corona een grote beperking is als het gaat om dit soort bijeenkomsten, maar dat we scherp moeten blijven op kansen en ook de ruilgronden van de provincie daarbij moeten betrekken.

20. Agendapunt 9: terugkoppeling werkgroepen:

[redacted] geeft een korte toelichting op de voortgang in de werkgroepen.

- **Werkgroep Natuur:**
Is grotendeels klaar met het PvE. Belangrijkste discussie is nog de vraag van voldoende zoetwater in het meer. Hiervoor wordt i.o.m. het Wetterskip over nagedacht nu.
- **Werkgroep Recreatie & Toerisme:**
Is behandeld onder punt 12 van dit verslag.
- **Werkgroep Grondm³ (Grip Op Grond):**
Het onderzoek buiten is nu afgerond en de milieutechnische kwaliteit, de (technische) bruikbaarheid en de waarde van de grond worden nu onderzocht. [redacted] vraagt naar aanleiding van de werkzaamheden van de werkgroep grondm3 of er al wat valt te melden over de bevindingen van de kwaliteiten van de grond. [redacted] antwoordt dat het onderzoek buiten is afgerond, maar men wacht nu op de analyse van de gronden van het laboratorium. De bevindingen worden nog op papier gezet.
- **Werkgroep Grondm²:**
De werkzaamheden liggen op dit moment stil i.v.m. corona.

- Werkgroep **Eigendom Beheer en Onderhoud:**
Dit punt is eerder behandeld onder punt 10 van dit verslag.
- Werkgroep **Kabels & Leidingen:**
Dit punt is eerder behandeld onder punt 11 van dit verslag.
- Werkgroep **Gebied -beheercoöperatie:**
Wordt aan gewerkt en is aangesloten bij de werkgroep EBO. Gesprekken met de stakeholders zijn ingepland en al grotendeels gevoerd.
- Werkgroep **Landbouw & Zoetwater:**
Er gaat een onderzoek lopen naar o.a. de verziltingeffecten van het meer op de percelen en de rest van de omgeving worden gemeten. Dit wordt uitgevoerd door Acacia Water. Dit bureau houdt zich in het gebied ook bezig met het BMW (Boeren Meten Water) project.
- Werkgroep **Communicatie:**
Het punt Communicatie is eerder behandeld onder de punten 14, 15 en 16 van dit verslag.
- **Werkgroep Sluis en Slib:**
Dit punt is eerder behandeld onder punt 13 van dit verslag.

21. Agendapunt 10: rondvraag:

Gedeputeerde Fokkinga vraagt of er nog zaken zijn voor de rondvraag.

De heer Boerema heeft twee dingen.

1. De appendix in de vorm van een brief die wordt bijgevoegd bij de I.O.
Vanuit de gemeente laat de heer Boerema weten dat de handtekening op de brief iets langer op zich laat wachten, want die loopt bij de gemeente via een collegevoorstel naar het college.
2. Misschien een idee voor de volgende vergadering over de verkenning van het bestuurlijk overleg Waddenkust onder voorzitterschap van Sietske Poepjes. Er komt een verkennend gesprek over alle initiatieven, die er zijn rondom de Waddenkust. Holwerd aan Zee komt hier ook ter sprake en wat betekent dit voor de Stuurgroep HaZ.
Afgesproken wordt dat het Bestuurlijk overleg Waddenkust wordt geagendeerd voor het volgend Stuurgroep overleg van 23 april a.s.

Gedeputeerde Fokkinga vraagt aan [REDACTED] wat de reden is dat de Stichting contact legt met diverse politieke partijen, in dit geval De Staten, en met hen aan tafel wil. Het is voor de Stuurgroep wel handig van tevoren te weten dat de Stichting deze actie onderneemt. [REDACTED] antwoordt dat dit gebeurt op verzoek van bepaalde partijen. *Gedeputeerde Fokkinga* vindt het belangrijk dat de Stuurgroep wordt meegenomen in de zaken waarin wij bezig zijn. Het is de Stichting hun eigen initiatief of op uitnodiging, maar het moet politiek gezien niet gaan tegenwerken.

De heer Boerema geeft aan dat dit ook geldt voor het Wetterskip en de gemeenteraad. Alle partijen moeten op hetzelfde informatieniveau zitten. *De heer Boerema* wil politiek geen last hebben van zaken die door de Stichting worden besproken waar de stuurgroep niks vanaf weet. *Gedeputeerde Fokkinga* zegt dat het aanklaarten van onderwerpen een gevoelig puntje is, maar het staat de Stichting vrij om met mensen en groeperingen te spreken maar het moet wel op elkaar afgestemd zijn.

[REDACTED] deelt mee dat de onderlinge communicatie een veelbesproken onderwerp is in de Stuurgroep. Wie doet nu wat. De Stichting is nu een onderdeel van de stuurgroep; [REDACTED] vraagt zich af wat toch de reden is dat de Stichting nog steeds zelfstandig blijft communiceren met politieke partijen en fracties e.d. Het staat de Stichting natuurlijk vrij om met iedereen te praten, maar [REDACTED] vindt het bijzonder en op zijn minst wat vreemd. En dat is nog zacht uitgedrukt. [REDACTED] vindt het een prioriteit dat de communicatie van de Stuurgroep leden een gezamenlijk en gecoördineerde informatie moet zijn en die communicatie gezamenlijk moeten uitdragen.

██████████ is het met ██████████ eens dat het gezamenlijk moet blijven. ██████████ is van mening dat na de ondertekening van de I.O. er een nieuwe situatie is gecreëerd middels een I.O. en een stuurgroep waarin wij nadrukkelijk gezamenlijk optreden richting Staten, Raad en AB. ██████████ is er niet van gecharmeerd dat de Stichting met iedereen een gesprek aan gaat. *De heer Boerema* vindt het, net zoals ██████████, dat wij moeten kijken naar gelijkwaardigheid. Nu lijkt het net of de Provincie een preferente partner is.

Gedeputeerde Fokkinga concludeert dat we éénduidige informatie moeten zenden. Politieke discussies en problemen moeten voorkomen worden. De Stichting mag spreken met iedereen, maar wees je er wel van bewust wat je bespreekt en hoe je het bespreekt, zodat er geen controverse ontstaat in de informatie stromen. ██████████ gaat het item opnieuw met de Stichting bespreken.

Volgend Stuurgroep overleg is 23 april van 9.00 – 10.30 uur via Teams